

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تهیه کننده: فاطمه سیل سفور

دبیر مطالعات اجتماعی دبیرستان شهید سید آقا

منطقه ۱۵ آموزش و پرورش تهران

مای درس

گوشی عصر

www.maydars.com

آریایی ها و تشکیل حکومت های قدرتمند در ایران

۴۰۰۰ سال پیش آریایی ها که مردمانی کوچ نشین بودند از شمال دریای خزر به تدریج به سرزمین ایران مهاجرت کردند.

سه قوم بزرگ آریایی:

پارت

پارس

ماد

شمال شرقی

جنوب

شمال غربی

مادها نخستین حکومت ایرانی

مادها در شمال غرب ایران به صورت پراکنده زندگی می کردند.

این پراکندگی باعث ضعف آنها و هجوم همسایه های قدرتمندشان

مانند آشوری ها به آنها و غارت اموالشان می شد.

انتخاب **دیاکو** به دلیل خوش رفتاری و عدالت خواهی و محبوبیت بین

قبایل به عنوان **فرمانروای مادها**

انتخاب شهر **هگمتانه** (همدان امروزی) به پایتختی ماد

مادها به تدریج قدرتمند شدند و بر دشمنان خود غلبه کردند.

بدین ترتیب **اولین حکومت قدرتمند در ایران به دست مادها پایه گذاری شد.**

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

هگمتانه

www.miyadars.ir

هخامنشیان، امپراتوری قدرتمند

هخامنش رئیس یکی از قبایل مهم پارس بود.

کوروش بنیانگذار **هخامنشیان** از نوادگان هخامنش بود.

کوروش آخرین پادشاه مادها را در جنگی شکست داد و حکومت مادها را سرنگون کرد.

کوروش به **بابل** (عراق امروزی) و **لیدی** (ترکیه امروزی) حمله کرد و قلمرو ایران را از

خلیج فارس تا دریای مدیترانه گسترش داد.

کوروش با مردم سرزمین هایی که فتح می کرد
با خردمندی و عدالت رفتار می کرد.

مورخان این موضوع را از روی منشوری که از
وی به جا مانده است دریافته اند.

استوانه کوروش بزرگ یا منشور حقوق بشر کوروش لوحی از گل پخته است که در سال ۵۳۸ پیش از میلاد به فرمان کوروش هخامنشی پادشاه و بنیانگذار سلسله هخامنشی نگاشته شده است.

این استوانه در سال ۱۲۵۸ خورشیدی / ۱۸۷۹ میلادی در نیایشگاه اِسْگِیله (معبد مردوک، خدای بزرگ بابلی) در شهر بابل باستانی پیدا شده و در موزه بریتانیا در شهر لندن نگهداری می‌شود. این منشور یکی از بزرگ‌ترین نشانه‌های روحیه بردباری در فرهنگ ایرانی است. جنس این استوانه از گل رس است، ۲۲٫۵ سانتی‌متر طول و ۱۱ سانتی‌متر عرض دارد و دور تا دور آن ۴۵ سطر (به جز بخش‌های تخریب شده) به خط و زبان اکدی (بابلی نو) نوشته شده است.

کوروش، پس از تسخیر بابل، در بابل بر تخت پادشاهی نشست و ادیان بومی را آزاد اعلام کرد. برای جلب محبت مردم بین النهرین، مردوک که بزرگترین خدای بابل بود را به رسمیت شناخته، او را نیایش کرد و سپاس گفت. او هیچ گروه انسانی را به بردگی نگرفت و سپاهیان را از تجاوز به مال و جان رعایا بازداشت. او تمامی کسانی را که به اسارت به بابل آورده شده بودند گرد هم آورد و منزلگاه آنها را به ایشان بازگرداند. کوروش همچنین قوم یهود را نیز از اسارت و بیگاری در بابل آزاد کرد. به دستور کوروش، شرح وقایع و دستوره‌ای وی روی یک لوح استوانه‌ای سفالین نگاشته شد و در معبد مردوک قرار گرفت.

موسسه تخصصی زبان

گروه آموزش زبان

www.my-dars.ir

تصویر روبروی منشور کوروش

مای دارس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

تصویر پشت منشور کوروش

بعد از کوروش معروفترین پادشاه هخامنشی **داریوش بزرگ** است.

در زمان به سلطنت رسیدن او در بیشتر قلمرو هخامنشیان شورش های زیادی شکل گرفته بود.

داریوش با شورشیان جنگید و آنها را شکست داد.

او دستور داد تا نقش **برجسته ای** به یاد پیروزی او در جنگ با دشمنان بر

روی **کوه بیستون** حجاری کنند.

مای دارس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

نقش برجسته

بیستون

www.my-dars.ir

در زمان کوروش و داریوش قلمرو جغرافیایی هخامنشیان
بیشتر کشورهای مهم آن روز را در بر می گرفته است.

هخامنشیان = نخستین امپراتوری جهانی

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

سلوکیان، حکومتی بیگانه

در زمان هخامنشیان **جنگ** های متعددی بین **ایران و یونان** رخ داد.

دوران ضعف هخامنشیان ← به قدرت رسیدن اسکندر مقدونی در یونان

تحریک یونانیان توسط اسکندر برای انتقام جویی از ایرانیان

گروه آموزشی عصر

شکست هخامنشیان و فتح ایران و به آتش کشیدن تخت جمشید

اسکندر علاوه بر ایران، مصر و قسمت هایی از هندوستان را تصرف کرد.

او سرانجام در اوج جوانی و کشورگشایی بر اثر بیماری در گذشت.

مای دارس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

قلمرو پهناور او میان سرداران‌ش تقسیم شد.

ایران به دست سلوکوس یکی از سرداران او افتاد. وی سلسله سلوکیان را تأسیس کرد.

ایرانیان سلوکیان را بیگانه می‌شمردند و به شکل‌های مختلف با آنان مخالفت و مبارزه می‌کردند.

سردیس اسکندر

مای درس

سکه با نقش اسکندر روزی عصر

www.my-dars.ir

اشکانیان و بیرون راندن بیگانگان

رئیس یکی از قبایل پارت ملقب به «اشک» یا «ارشک» با هدف مقابله با سلوکیان پارتیان و دیگر اقوام ایرانی را متحد کرد.

او توانست با استفاده از اختلافات سلوکیان قسمتهایی از ایران را آزاد کند.

مورخان وی را مؤسس سلسله اشکانی می دانند.

در زمان فرمانروایی **مهرداد دوم**، حکومت اشکانی به **امپراتوری قدرتمندی** تبدیل شد.

اشکانیان پس از آن به مدت چندین قرن با تمام توان در برابر **هجوم سپاه نیرومند روم** **ایستادند** و اجازه ندادند بار دیگر بیگانگان بر میهن ما مسلط شوند.

سکه با نقش ارشک

ساسانیان، آخرین حکومت ایران باستان

اردشیر بابکان از خاندان ساسان مؤسس این سلسله است. که بر علیه اشکانیان قیام کرد.

یکی از مهمترین پادشاهان ساسانی شاپور اول است.

در زمان او وسعت قلمرو ایران بسیار زیاد شد و او توانست امپراتور روم (والریانوس) را

شکست دهد.

www.my-dars.ir

در تنگاب فیروزآباد، نقشی
از مراسم تاجگذاری
اردشیر بابکان بنیان گذار
سلسله ساسانی برجای
مانده است که در آن حلقه
سلطنتی از جانب مظهر
اهورامزدا به پادشاه
ساسانی پیشکش می شود.

چیرگی شاپور یکم
بر والرینوس
(پادشاه روم) و زانو
زدن والرینوس برابر
شاه ایران

نقش رستم واقع در سه کیلومتری شمال غربی تخت جمشید

با حمله اعراب مسلمان و شکست ساسانیان، با قتل یزدگرد سوم آخرین پادشاه ساسانی این سلسله در سال ۶۵۱ میلادی به پایان رسید.

پہلی

مائی دارس
www.my-dars.com

